

6 november 2024 **RUNNVEE • ACHTERGROND**

**COPYRIGHT:
BOERDERIJ.NL**

Overheid zet in op Lely Sphere voor ammoniakreductie

Redactie

Kirsten Graumans

redacteur ondernemen

De overheid heeft voor de melkveehouderij nog maar vertrouwen in één emissiearm stalsysteem: de Lely Sphere. Dat blijkt uit de investeringsregeling voor piekbelasters, die sinds eind oktober openstaat.

De Lely Sphere staat als enige emissiearme techniek nog op de investeringslijst. Met de regeling kunnen veehouderijbedrijven dicht bij stikstofgevoelige natuur tot 80% subsidie ontvangen voor de investering in een emissiearm stalsysteem om de **stikstofuitstoot** te reduceren. Voor melkveebedrijven die willen meedoen is er maar één optie: de **Lely Sphere**.

Lely Sphere relatief nieuw

Over emissiearme systemen is de laatste jaren veel te doen geweest. Emissiearme vloeren in melkveestallen bleken volgens **WUR-onderzoek** niet te doen wat ze beloven, en ook om combiluchtwassers in de varkenshouderij is veel te doen geweest. Rechters zetten een streep door allerlei (nog niet definitief verleende) vergunningen vanwege te grote onzekerheid over hoeveel **ammoniak** bedrijven met emissiearme systemen uitstoten. Het heeft geleid tot de huidige situatie, waarbij veel systemen van de lijst zijn.

Lely Sphere kwam er als relatief nieuw systeem vorig jaar bij, toen het een definitieve emissiefactor van de overheid kreeg van 3kg NH₃ per dierplaats per jaar. Dat betekent in de praktijk een reductie van de ammoniakemissie tot gemiddeld 77% in de stal. Natuurvergunningen zijn er nog niet voor verleend, voor zover bekend bij zowel Lely als het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN). De eerste vergunning lijkt wel in aantocht: de provincie Gelderland kondigde vorige maand aan dat het verwacht dit najaar een vergunning te verstrekken aan een melkveebedrijf met de Lely Sphere.

Waarom Lely Sphere wél?

Waarom heeft LVVN wél genoeg vertrouwen in de Lely Sphere om investeringen in het systeem fors te gaan subsidiëren? Een woordvoerder van het ministerie laat weten dat het zeker geen vereiste is dat er al vergunningen verleend zijn. “Dit zou ook een vertragend effect kunnen hebben, terwijl we juist graag nieuwe, veelbelovende innovaties mogelijk willen maken”, zo laat het LVVN weten.

Daarnaast werkt de Lely Sphere heel anders dan een emissiearme vloer, geeft het ministerie aan. Het systeem combineert vloermaatregelen (waarbij mest en urine gescheiden worden) met afzuiging van de kelders. Een kelderluchtafzuiging met een luchtwassysteem vangt ammoniak uit de afgezogen lucht af en zet die om in circulaire kunstmest.

Een belangrijke pijler van de regeling is dat bedrijven de eerste jaren niet in dieraantallen mogen groeien. LVVN wijst naar onderzoek van de WUR. Die concludeert dat een systeem minimaal 41% moet reduceren om uit te sluiten dat er een negatief effect kan zijn op natuurgebieden. Hierbij wordt dan rekening gehouden met onzekerheden en verschillen op bedrijfsniveau. “Op dit moment is er slechts één brongerichte techniek voor melkvee die voldoende zekerheid biedt: de Lely Sphere”, aldus LVVN.

Juridische basis voor het systeem

Bij Lely zelf hebben ze vertrouwen in de juridische toets van het systeem. “Met de kennis van vandaag denk ik dat een vergunning standhoudt”, zegt Henk van Dongen, hoofd van het business team Mest. “Ik ben er hartstikke trots op dat we een product hebben dat doet wat het belooft, en dat product blijven we doorontwikkelen.” Tegelijk zegt hij ook geen rechter te zijn en af te wachten wat er gaat komen.

Is de Lely Sphere wezenlijk anders dan de eerdere emissiearme systemen waarover zoveel onzekerheid is over de werking? Ja, zeggen ze ook bij Lely. Lely omschrijft het systeem zelf als ‘een actief systeem’. “We weten precies wat per jaar per koeplaats geproduceerd wordt en hoeveel ammoniak we afvangen”, zegt Van Dongen. Het systeem heeft een ingebouwde 24-uursmonitoring en geeft een signaal als het niet doet wat het moet doen, zodat de boer of Lely direct kan ingrijpen. Data uit het systeem kunnen door melkveehouders beschikbaar gesteld worden aan toezichthouders.

Voor scheiding meststoffen ontwikkeld

Het belangrijkste doel van de Lely Sphere is overigens eigenlijk niet ammoniakreductie, maar precisiebemesting. Daarvoor is het systeem ontwikkeld. De Sphere scheidt **meststoffen** en urine in drie stromen, met als doel dat boeren optimaal kunnen bemesten. Er staan er nu ongeveer 20 in Nederland, zo laat Lely weten.

Tegelijk weet het bedrijf ook hoe belangrijk het voor de meeste boeren is dat er natuurvergunningen mee verleend moeten kunnen worden. 80% van de gesprekken die **Lely** op dit moment heeft met landelijke en regionale overheden, gaat over de juridische werkelijkheid in plaats van over de werking van het systeem, zo geeft Van Dongen aan. “We snappen als geen ander dat we ook op dit vlak *state of the art* moeten zijn.”

Het bedrijf hoopt dat de investeringsregeling een eerste stap is die de vergunningverlening in de veehouderij weer op gang gaat brengen, zodat boeren weer perspectief krijgen. Deze regeling is in ieder geval een positieve stap vanuit de overheid, zegt Lely-woordvoerder Eveline van Wijmen. “Het is een signaal van vertrouwen.”

LEES MEER ARTIKELEN OVER MEST, ZOALS NIEUWS, ACHTERGRONDEN EN REPORTAGES

COPYRIGHT:
BOERDERIJ.NL